

WICEPREZES
PROKURATORII GENERALNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Artur Woźnicki

Warszawa, dnia 4 września 2017 r.

KR-71-23/17/TKO

ROZSTRZYGNIĘCIE Nr 16/2017

Na podstawie art. 24 i art. 4 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 2261 ze zm.) w zw. z § 38 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań (Dz. U. poz. 939) oraz § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 1990 r. w sprawie zasad stopniowego przekazywania kompetencji i mienia Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa jednostkom Policji i Urzędu Ochrony Państwa (Dz.U. Nr 64, poz. 381) w zw. z art. 224 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz.U. 2016, poz. 1897 t.j. ze zm.) i art. 5 ust. 1 oraz art. 146 ust. 1 i 4 oraz art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2016, poz. 1782 t.j. ze zm.),

po rozpoznaniu wniosku Sądu Okręgowego w K z dnia 23 czerwca 2017 r., sygn. akt I C 1860/16,

po zajęciu stanowiska przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Komendanta Głównego Policji,

wskazuję Komendanta Głównego Policji i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jako podmioty właściwe do reprezentowania Skarbu Państwa w sprawie z powództwa H T o zapłatę rozpoznawanej przez Sąd Okręgowy w o sygn. akt I C 1860/16.

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Artur Woźnicki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2016 r. H T wytoczyła powództwo przed Sądem Okręgowym w K przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, wnosząc o zasądzenie na jej rzecz kwoty 300.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wyniku represji stosowanych wobec niej przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa w latach 70-tych XX wieku.

W toku postępowania sądowego powstał spór kompetencyjny w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa z udziałem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Komendanta Głównego Policji.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w K zwrócił się do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z prośbą o wskazanie, który organ jest właściwy do podejmowania czynności procesowych w imieniu Skarbu Państwa.

Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie § 38 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań (Dz. U. poz. 939) zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Komendanta Głównego Policji z prośbą o zajęcie stanowiska w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa.

Zainteresowane organy zajęły stanowisko w sprawie: Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w piśmie z dnia 16 grudnia 2016 roku, znak: DP-WPP-0270-28/2016/MO, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w piśmie z dnia 19 grudnia 2016 roku, znak: P-17510/2016/BS, Komendant Główny Policji w piśmie z dnia 20 grudnia 2016 roku, znak: Kpp-6875/6778/16/RL.

Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej po zapoznaniu się ze stanowiskami zainteresowanych organów, wydał rozstrzygnięcie mając na względzie następujące okoliczności.

Zarówno w judykaturze jak i w doktrynie ugruntowane jest stanowisko, że sąd w postępowaniu cywilnym powinien z urzędu dbać o prawidłową reprezentację Skarbu Państwa. Jednocześnie przyjmuje się, że sąd nie jest uprawniony do rozstrzygania sporów

kompetencyjnych z zakresu reprezentacji procesowej Skarbu Państwa, że tego typu spory powinny być rozstrzygane poza systemem ochrony sądowej, w ramach wewnętrznej struktury organizacyjnej administracji publicznej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 1964 r., II CR 553/63, RPEiS 1965, nr 3, s. 302; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1970 r., II CR 301/70, OSNCP 1971, nr 3 poz. 55; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1983 r., IV CR 66/83, OSNC 1984, nr 1, poz. 5; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., I CKN 250/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2001 r., III CKN 295/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2001 r., V CKN 1853/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2004 r., V CK 307/03, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2004 r., III CK 266/03, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 393/09, niepubl.).

Przyznanie Prezesowi Prokuraturii Generalnej uprawnienia do rozstrzygania sporów kompetencyjnych w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa stanowi odpowiedź ustawodawcy na funkcjonujące od lat w praktyce sądowej problemy związane z udziałem Skarbu Państwa w postępowaniu cywilnym oraz postulaty doktryny co do kierunku ich rozwiązania (zob. np. G. Bieniek, [w:] G. Bieniek, H. Pietrkowski, Reprezentacja Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2006, s. 102; M. Dziurda, Reprezentacja Skarbu Państwa w procesie cywilnym, Kraków 2005, s. 283; *tenże*, Skarb Państwa w procesie cywilnym – problemy wciąż aktualne, PPC 2016, Nr 3, s. 391; por. uzasadnienie projektu ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Druk Sejmowy nr 1055, z dnia 24 listopada 2016 r.).

Zgodnie z art. 4 ust. 4 pkt 2) ustawy, do zadań Prezesa Prokuraturii Generalnej należy rozstrzyganie sporów kompetencyjnych w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa. Z kolei art. 24 ustawy stanowi, że Prezes Prokuraturii Generalnej z urzędu lub na wniosek sądu wskazuje, który organ jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa, przy czym szczegółowy tryb procedowania w sprawie regulują § 38 - 40 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań (Dz. U. poz. 939).

Ustalenie prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa a w konsekwencji rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego wymaga, po pierwsze, ustalenia co jest przedmiotem konkretnego postępowania, tj. jakie jest żądanie i okoliczności faktyczne przytoczone na jego poparcie, po

wtóre, ustalenia więzi łączącej przedmiot postępowania z zachowaniem, ewentualnie z zakresem kompetencji, danej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, organu administracji publicznej, czy też innego podmiotu uprawnionego do reprezentowania Skarbu Państwa, po trzecie, udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy istnieje przepis szczególny przyznający danemu podmiotowi (organowi) uprawnienie do reprezentowania Skarbu Państwa w postępowaniu cywilnym a w wypadku braku takiego przepisu ustalenie, czy istnieją przepisy o charakterze kompetencyjnym pozwalające na powiązanie działalności danego podmiotu (organu) z przedmiotem postępowania.

Ustalenie więzi pomiędzy przedmiotem postępowania a konkretną jednostką organizacyjną Skarbu Państwa, czy też podmiotem (organem) uprawnionym do reprezentowania Skarbu Państwa polega na stwierdzeniu istnienia związku pomiędzy podstawą faktyczną powództwa a działalnością tego podmiotu, organu, czy też jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa. Należy przy tym podkreślić, że przez „działalność” trzeba w tym wypadku rozumieć zarówno konkretne działanie albo zaniechanie, ale również zakres działalności określony przepisami kompetencyjnymi. Ustalenie prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa nie wymaga natomiast oceny, czy fakty przytoczone przez stronę (uczestnika postępowania) wskazujące na powiązanie konkretnego podmiotu reprezentującego Skarb Państwa z przedmiotem postępowania są prawdziwe.

W wypadku, gdy przedmiot postępowania pozostaje w związku z działalnością kilku podmiotów (organów) reprezentujących Skarb Państwa, zaś przepisy prawa nie określają wyraźnego podziału uprawnień w zakresie reprezentacji, rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego wymaga oceny wagi tych powiązań, w kontekście całokształtu okoliczności danej sprawy z uwzględnieniem konieczności zapewnienia należytej ochrony praw i interesów Skarbu Państwa.

Przechodząc do realiów niniejszej sprawy należy wskazać, że zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 1990 r. w sprawie zasad stopniowego przekazywania kompetencji i mienia Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa jednostkom Policji i Urzędu Ochrony Państwa (Dz.U. Nr 64, poz. 381) kompetencje w zakresie praw i obowiązków dotyczących odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkody wyrządzone przez byłych funkcjonariuszy MO i SB przejęły odpowiednio Policja i Urząd Ochrony Państwa. Z kolei następcą prawnym Urzędu Ochrony Państwa w zakresie stosunków cywilnoprawnych na podstawie art. 224 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa

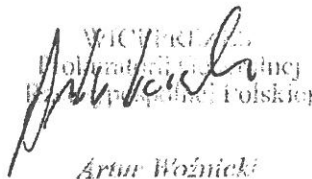
Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz.U.2016, poz. 1897 ze zm.) jest Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu.

W związku z powyższym w przedmiotowej sprawie reprezentantem Skarbu Państwa w zakresie roszczeń odszkodowawczych związanych z działaniami funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa jest Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Natomiast w zakresie w jakim dochodzone roszczenie związane jest z zachowaniem funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej reprezentantem Skarbu Państwa jest Komendant Główny Policji. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2016, poz. 1782 tj. ze zm.) Komendant Główny Policji jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przełożonym wszystkim funkcjonariuszy Policji. Natomiast art. 146 ust. 1 i 4 oraz art. 149 ust. 1 tej ustawy traktują o następstwie prawnym Policji w związku z rozwiązaniem Milicji Obywatelskiej.

Z powyższych względów rozstrzygnięto jak na wstępie.

WICYPREZES
Komendanta Głównego Policji
Republiki Polskiej

Artur Woźnicki

Otrzymują:

1. Sąd Okręgowy w K.

I Wydział Cywilny

2. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

ul. Stefana Batorego 5

00-591 Warszawa

3. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

ul. Rakowiecka 2 A

00-993 Warszawa

4. Komendant Główny Policji

ul. Puławska 148/150

02-624 Warszawa